गुलरिया नगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

गुलरिया नगरपालिकाद्धारा प्रकाशित

वर्ष १) गुलरिया, श्रावण ०१ गते,२०७५ साल

भाग-१

गुलरिया नगरपालिका नगरसभाको सुचना

स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा १ बमोजिम गुलरिया नगरपालिकाको नगरसभाले मिति २०७५/०३/३२ मा जारि गरेको ऐन सर्वसाधारणको जानकारिको लागि स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा ३ बमोजिम प्रकाशन गरिएको छ।

संवत २०७५ सालको ऐन न. २

गुलरिया नगरपालिकाको कर तथा गैर कर राजस्व लगाउने र उठाउने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको नमुना कानुन ,२०७५

आज्ञाले,

रामचन्द्र पौडेल

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

गुलरिया नगरपालिकाबाट कर तथा गैरकरराजस्व लगाउने र उठाउने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको कानुन,२०७५

प्रस्तावना: गुलरिया नगरपालिकाको समग्र बिकासका लागि नगरपालिकामा राजस्व लगाउने र तथा उठाउने सम्बन्धमा कानुनि व्यवस्था गर्न बान्छनीय भएकाले,

नगरपालिकाको सभाले नेपालको संविधानको धारा २२६ को उपधारा(१) बमोजिम यो कानुन बनाएको छ|

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१. सन्क्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस कानुनको नाम" गुलरिया नगरपालिकाको कर तथा गैर कर राजस्व सम्बन्धि कानुन २०७५ "रहेको छ|

(२) यो कानुन नगरपालिका भरि लागु हुनेछ र यस कानुन बमोजिमको कर वा राजस्व बुझाउनु पर्ने दायित्व भएको व्यक्ति जहाँसुकै रहे बसेको भए पनि निजको हकमा समेत लागु हुनेछ|

(३) यो कानुन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ|

२. परिभाषा: बिषय वा प्रसंग ले अर्को अर्थ नलागेमा यस कानुनमा:-

(क)"कम्पनि" भन्नाले प्रचलित नेपाल कानुन बमोजिम संस्थापन भएको कम्पनि सम्झनु पर्छ र सो सब्द्को प्रचलित नेपाल कानुन बमोजिम स्थापित संगठित संस्थालाई समेत जनाउँछ|

(ख)"कर" भन्नाले परिच्छेद ४ बमोजिम लागेको वा लाग्ने कर सम्झनु पर्छ|

(ग)"कर अधिकृत" भन्नाले स्थानीय सरकारले दफा ६ बमोजिमनियुक्त गरेको कर अधिकृत सम्झनु पर्छ र सो शब्दले कर अधिकृतको रुपमा काम गर्न जिम्मेवारी सुम्पेको वा कर अधिकृतको प्रत्यायोजित अधिकार प्रयोग गर्ने स्थानीय सरकारको अधिकृतस्तरको कर्मचारीलाई समेत जनाउँछ|

(घ)"कर ईकाई" भन्नाले नगरपालिकामा कर सम्बंदी काम,कारवाही र निर्णय गर्ने नगरपालिका को बिभाग,महाशाखा,शाखा वा सो

प्रयोजनको लागि तोकिएको कार्यालयको रूपमा रहेको स्थानीय सरकार अन्तर्गतको संगठन संरचना सम्झनु पर्छ।

(ङ) "करदाता" भन्नाले कर तिर्नु पर्ने कर्तव्य भएको व्यक्ति सम्झनु पर्छ र सो शव्दले कर अधिकृतले कुनै करको विवरण बुझाउन सूचना दिएको वा अरु कुनै कारवाही प्रक्रिया शुरु गरेको व्यक्तिलाई समेत जनाउँछ।

(च) "कर निर्धारण" भन्नाले कर निर्धारण सम्झनु पर्छ र सो शव्दले पुनः कर निर्धारण र अतिरिक्त कर निर्धारणलाई समेत जनाउँछ।

(छ) "गैरकर राजस्व " भन्नाले परिच्छेद —१४ बमोजिम लाग्ने वा लागेको गैरकर राजस्व सम्झनु पर्छ।

(ज) "परिवार" भन्नाले प्राकृतिक व्यक्तिको पति, पत्नी र अंश छुट्टिए वा नछुट्टिएका नावालिग सन्तान सम्झनु पर्छ।

(झ) "प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत" भन्नाले .....पालिकाको प्रशासकीय प्रमुखको रुपमा काम गर्ने कर्मचारी सम्झनु पर्छ।

(ञ) "फर्म" भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएको वा दर्ता नभए को जुनसुकै फर्म सम्झनु पर्छ।

(ट) "व्यक्ति" भन्नाले कर तिर्नुपर्ने दायित्व भएको जुनसुकै व्यक्ति सम्झनु पर्छ।

(ठ) "सभा" भन्नाले ......पालिकाको सभा सम्झनु पर्छ।

(ड) "स्थानीय सरकार" भन्नाले स्थानीय तहको कार्यकारिणी अधिकार प्रयोग गर्ने ......गाउँपालिका/नगरपालिका/उपमहानगरपालिका/महा नगरपालिका सम्झनु पर्छ।

(ढ) "संविधान" भन्नाले नेपालको संविधान सम्झनु पर्छ ।

३. **व्याख्याः** यो कानूनमा परिभाषा गरिएका लवजको सोही अनुसार र अरुमा प्रचलित कानून व्याख्या सम्बन्धी संघीय ऐन तथा दफा ४ बमोजिमका सिद्धान्तका आधारमा गरिनेछ ।

परिच्छेद-२

राजस्व सम्बन्धी सामान्य सिद्धान्त

४. **कर तथा गैरकर राजस्व सम्बन्धी सामान्य सिद्धान्त** : (१) कर राजस्व देहायका सिद्धान्तलाई आधार लिई लगाईनेछ :–

(क) कर तिर्न सक्ने क्षमताका आधारमा ।

(ख) कर प्रणाली समानता र न्यायमा आधारित रहने गरी ।

(ग) सरल, पारदर्शी र मितव्ययी हुने गरेर ।

(घ) नागरिकलाई सुविधा हुने किसिमवाट ।

(ङ) स्वेच्छिक रुपमा कर तिर्न प्रेरित हुने वातावरण सृजना गरेर ।

(च) करको आधार, करको दर र कर तिर्ने अवधी निश्चित गरेर।

(छ) पश्चातदर्शी असर नपर्ने गरेर।

(२) गैरकर राजस्व लगाउँदा र उठाउँदा उपलब्ध गराइने सेवा, सहुलियत र सुविधाको लागत, सञ्चालन र सम्भार खर्चलाई आधार मानी लगाइने र उठाइनेछ ।

परिच्छेद-३

कर प्रशासन सम्बन्धी व्यवस्था

५. **कर प्रशासन :** (१) नेपालको संविधानको व्यवस्था अनुरुप आफ्नो अधिकारक्षेत्रभित्रको कर तथा गैरकरको प्रशासन .....गाउँपालिका/नगरपालिकाले गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कर प्रशासन ब्यावसायिक, दुरुस्त र प्रभावकारी बनाउन आवश्यकता अनुसार कर एकाई रहन सक्नेछन् ।

६. **कर्मचारी सम्बन्धी व्यवस्था** : (१) स्थानीय सरकारबाट स्वीकृत दरबन्दी अनुसारका बिभिन्न तहका कर्मचारी कर एकाईमा रहन सक्नेछन्।

(२) कर एकाईमा स्थानीय सरकारले प्रचलित कानून बमोजिम स्वीकृत दरबन्दीका आधारमा एक वा सो भन्दा बढी तहका कर अधिकृतहरु , कर सहायक तथा सहयोगीहरुलाई काममा लगाउन सक्नेछ ।

७. **कर अधिकृतको काम, कर्तव्य र अधिकारः** यस कानूनमा अन्यत्र उल्लेख भएका काम , कर्तव्य र अधिकारका अतिरिक्त कर अधिकृतको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) करदाता दर्ता गर्ने ।

(ख) करदाताबाट विवरण प्राप्त गर्ने ।

(ग) कर परीक्षण तथा अनुसन्धान गर्ने ।

(घ) कर संकलन गर्ने ।

(ङ) कर तथा गैर कर राजस्व चुहावट रोक्न आवश्यक कार्य गर्ने।

(च) करदाता मैत्री वातावरण बनाउन उपयुक्त र आवश्यक कार्य गर्ने।

(छ) कर सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्न कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।

(ज) कर कानून र कर प्रशासनका क्षेत्रमा सुधार गर्नुपर्ने बिषयमा .....पालिकालाई सुझाव दिने ।

(झ) राजस्वको प्रक्षेपण गर्न आवश्यक सूचना उपलब्ध गराउने।

(ञ) करदाताका खातापाता र हरहिसाव दुरुस्त राख्न लगाउने।

(ट) कर सम्बन्धी अभिलेख दुरुस्त राख्ने ।

(ठ) कर सम्बन्धी अन्य काम गर्ने।

८. **अधिकार प्रत्यायोजन:**(१) नगरपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले संबिधान र यस कानुन बमोजिम आफुमा रहेको कर तथा राजस्व उठाउने अधिकार कर अधिकृतलाइ प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ|

(२) कर अधिकृतले आफुलाई प्राप्त अधिकार मध्य आवस्यकता अनुसार केहि अधिकार अफ्नो सामान्य रेखदेख र नियन्त्रणमा रहने गरि आफु मातहतको कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ|

(३) कर अधिकृतले आफुलाई प्राप्त अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने सम्बन्धमा स्थानीय सरकारबाट कुनै खास निर्देशन भएको सोहि बमोजिम गर्नु पर्नेछ|

९. **प्रत्यायोजित अधिकार र जिम्मेवारी:** (१) दफा ८ बमोजिम प्रत्योजित गरिएको अधिकारीको जिम्मेवारी अधिकार प्रत्योजन गरिएको अधिकारको जिम्मेवारी अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने अधिकारमा रहनेछ|

(२) दफा ८ बमोजिम प्रत्यायोजित अधिकार प्रयोग गर्नेले सो अधिकारको प्रयोग गर्दा अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने प्रति उत्तरदायी रही प्रयोग गर्नु पर्नेछ|

परिच्छेद-४

कर राजस्व सम्बन्धि व्यवस्था

१०. एकिकृत सम्पत्ति कर:एकिकृत सम्पत्ति करको हकमा गुलरिया नगरपालिकाले स्वीकृत गरेको एकिकृत सम्पत्ति कर कार्यविधि मा उल्लेख भए बमोजिमको हुनेछ|

११. **घर बहाल कर(१)** गुलरिया नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र वहालमा लगाएको घरको आकार,प्रकार,बनौट र चर्चेको जग्गा(प्लिन्थ एरिया) को आधारमा घर बहाल आय रकमको १२(बार्ह) प्रतिशतका दरले घर बहाल कर लगाई असुल उपर गर्नेछ|

स्पष्टीकरण: यस दफाको प्रयोजनको लागि घर भन्नाले भवन,गोदाम,टहरा,छ्प्पर(सेड).कारखाना र यस्तै पक्कि वा कच्चा संरचन सम्झनु पर्छ|

(2) घर बहालमा लगाउने ब्यक्ति घर करको करदाता हुनेछ|कम्पनि वा संस्था मार्फत घर बनाइ घर बहालमा दिएको हकमा उक्त कम्पनि वा संस्था घर बहाल करको करदाता हुनेछ|

(३) घर बहालमा दिंदा प्रत्येक घरधनिले सम्झौतामा संशोधन गरिएमा सोको विवरण सो कार्य भएको मितिले पैंतीस दिनभित्र कर एकाइमा पेश गर्नु पर्नेछ।

(४) उपदफा(३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए ता पनि कुनै कार्यालय,कम्पनि,फर्म,एजेन्सी,परामर्शदाता वा जुनसुकै प्रकारको संगठित संस्थाले घर बहालमा लिएको बहाल भुक्तानी गर्दा अग्रिम कर कट्टी गरि घर धनि क तर्फबाट कर एकाइमा घर बहाल कर बुझाउनु पर्नेछ।

(५) उपदफा(४) बमोजिम अग्रिम कर कट्टी गरि दाखिला गर्नु पर्ने घर बहाल कर कर कट्टी भएको महिना पछिको महिनाको २५ गते भित्र दाखिला गर्नु पर्नेछ।

(६) घर बहालको प्रयोजनको लागि स्थानीय सरकारले न्यूनतम मासिक घर बहाल कर रकम निर्धारण गरि लागु गर्ब सक्नेछ।

(७) न्यूनतम मासिक घर बहाल रकम निर्धारण सम्बन्धि अन्य व्यवस्था निर्देशिकामा उल्लेख भए बमोजिमको हुनेछ।

(८) घर वहालमा दिने घरधनीले घर वहाल करको विवरण प्रत्येक आर्थिक बर्षको आषाढ मसान्त भित्र पेश गर्नु पर्नेछ।

(९) यस दफा वमोजिम दाखिला गर्नु पर्ने कर प्रत्येक आर्थिक बर्षको अषाढ मसान्त भित्र दाखिला गर्नु पर्नेछ।

(१०) येक आर्थिक बर्षको घर बाहल कर एकमुष्ठ अग्रिम रुपमा श्रावण महिना भित्र दाखिला गर्ने घर धनिलाइ घर वहाल करमा दश प्रतिशत छुट दिइनेछ।

१२. **घर जग्गा रजिष्ट्रेसन:** (१) गुलरिया नगरपालिका घर,जग्गा वा घर जग्गा रजिस्ट्रेसन शुल्क लागाई उठाउन सक्नेछ।

(२) गुलरिया नगरपालिकाले उपदफा (१) बमोजिम घर,जग्गा वा घर जग्गा रजिस्ट्रेशन शुल्क उठाउँदा अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन,२०७४ बमोजिम प्रदेशले लगाएको घर,जग्गा वा घर जग्गा रजिस्ट्रेशन शुल्क पनि उठाउनु पर्नेछ|येसरी असुल भएको,घर,जग्गा,वा घर जग्गा रेजिस्ट्रेशन शुल्क रकम मध्य पालिकाले लगाएको सबै र प्रदेशले लगाएको घर,जग्गा वा घर जग्गा रजिस्ट्रेशन शुल्क को दुइ प्रतिशत रकम नगरपालिकाको संचित कोषमा दाखिला गरि प्रदेशले लगाएको बाँकी अन्ठानब्बे प्रतिशत रकम प्रदेश संचित कोषमा दाखिला गर्नुपर्नेछ|

(३) नगरपालिकाक्षेत्र भित्र घर,जग्गा वा घर जग्गा रजिस्ट्रेशन पारित गरि गराई स्वामित्व प्राप्त गर्ने व्यक्तिले घर,जग्गा वा घर जग्गा रजिस्ट्रेशन शुल्क बुझाउनु पर्नेछ|

(४) घर,जग्गा वा घर जग्गा रजिस्ट्रेशन शुल्क स्वामित्व हस्तान्तरण गर्दाको समयमा बुझाउनु पर्नेछ|

(५) घर जग्गा रजिस्ट्रेशन शुल्क प्रत्येक कारोबारको लिखतम उल्लेख भएको थैली वा सो प्रयोजनको लागि निर्धारण गरिएको न्यूनतम रकम बमोजिम त्यस्तो घर,जग्गा वा घर जग्गा रजिस्ट्रेशन गर्ने कार्यालयबाट असुल उपर गरिनेछ|

(६) रजिस्ट्रेशन शुल्क थैली रकम वा सो प्रयोजनको लागि तोकिएको रकम मध्य जुन बढी हुन्छ सो रकमको ३ प्रतिशत हुनेछ|

(७) घर,जग्गा वा घर जग्गा को स्वामित्व प्राप्त गर्ने व्यक्ति महिला नागरिक भएमा उपदफा (६) बमोजिम लाग्ने शुल्कमा २५ प्रतिशत रकम छुट हुनेछ|

(८) संघीय,प्रदेश र स्थानीय सरकार तथा सरकारी निकायलाई रजिस्ट्रेशन शुल्क लाग्ने छैन|

(९) नगरपालिकाले घर जग्गा रजिस्ट्रेशन पारित गर्दाको अवस्थामा नेपाल सरकारले तोकेको दरमा पुँजीगत लाभकार असुल गरि तोकेको राजस्व खातामा जम्मा गर्नुपर्नेछ|

(१३) **सवारी साधन कर:** (१) नगरपालिकाले सवारी साधन कर लगाउन सक्नेछ|

(२)स्पष्टिकरण: यस दफाको प्रयोजनको लागि "सवारी साधन" भन्नाले इन्धन वा याम्त्रिक शक्तिबाट सडकमा चल्ने चार पांग्रे,तीनपांग्रे वा दुई पांग्रे सवारी साधन सम्झिनु पर्छ|

(२) उपदफा(१) बमोजिम सवारी साधन कर लगाउदा सवारी साधनको प्रकृति र क्षमताको आधारमा समान प्रकृति का सवारी साधनलाइ समान दर हुने गरि लगाइने छ|

(३) यस दफा बमोजिम लगाइएको सवारी साधन करको डर प्रदेशमा पठाउनु पर्नेछ|

(४) अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ बमोजिम सवारी साधन धनीले यस दफा बमोजिमको कर प्रदेश कर कार्यालय वा एकाइमा बुझाउनु पर्नेछ|

(५) प्रत्येक बर्षको अषाढ मसान्तमा सवारी साधनधनीले यस दफा बमोजिमको कर दाखिला गर्नु पर्नेछ|

(१४) **भूमिकर(मालपोत): (१):** गुलरिया नगरपालिकाले तोकिएको दरमा मालपोत कर असुल उपर गर्ने छ|

१५. **मनोरंजन कर: (१)** स्थानीय सरकारले चलचित्र घर,भिडियो घर,संस्कृतिक प्रदर्शन हल,कन्सर्ट जस्ता मनोरंजनस्थलमा देखाईने मनोरंजनका साधनमा कर लागाई उठाउन सक्नेछ|

(२) उपदफा (१) बमोजिमको मनोरंजन कर तथा अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन,२०७४ बमोजिम प्रदेशले लगाएको मनोरन्जन कर मनोरन्जन स्थलको संचालकले मनोरन्जनको लागि टिकट बिक्रि गर्दाको अवस्थामा असुल गर्नेछ|यसरी असुल भएको मनोरन्जन कर रकम मध्य

पालिकाले लगाएको सबै र प्रदेशले लगाएको मनोरन्जन करको दुई प्रतिशत रकम नगरपालिकाको संचित कोषमा दाखिला गरि प्रदेशले लगाएको बाँकि अन्ठानब्बे प्रतिशत रकम प्रदेश संचित कोषमा दाखिला गर्नुपर्नेछ|

(३) उपदफा (२) बमोजिम उपभोक्ताबाट असुल गरेको मनोरन्जन करको रकम असुल गरेको महिनाभन्दा पछिको महिनाको २५ गते भित्र कर एकाइमा दाखिला गर्नु पर्नेछ|

१६.**विज्ञापन कर:** (१) नगरपालिकाले सुचनापट्ट(होर्डिंग बोर्ड) मा बिज्ञापन कर लगाई असुल गर्न सक्नेछ|

(२) नगरपालिकाले उपदफा(१) बमोजिमको बिज्ञापन कर शुल्क उठाउदा अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन,२०७४ बमोजिम प्रदेशले लगाएको बिज्ञापन कर समेत उठाउनु पर्नेछ|यसरी असुल भएको बिज्ञापन कर रकम मध्य पालिकाल्रे लगाएको सबै र प्रदेशले लगाएको बिज्ञापन करको दुइ प्रतिशत रकम नगरपालिकाको संचित कोषमा दाखिला गरि प्रदेशले लगाएको बाँकि अन्ठानब्बे प्रतिशत रकम प्रदेश संचित कोषमा दाखिला गर्नुपर्नेछ|

(३) बिज्ञापन कर बिज्ञापन राख्न अनुमतिका लागि निवेदन दिनबाट असुल उपर गरिने छ|

(४) यस ऐन बमोजिम असुल गरेको बिज्ञापन करको रकम असुल गरेको महिना भन्दाको पछिको महिनाको २५ गते भित्र कर एकाईमा दाखिला गर्नु पर्नेछ|

(५) यस दफा बमोजिमको बिज्ञापन सामग्री राख्न नगरपालिकाबाट अनुमति लिनु पर्नेछ|

(६) उपदफा (५) बमोजिमको अनुमित पत्र दिंदा सर्वसाधारण जनताको हित सम्बन्धि अन्य कुराका अतिरिक्त बिज्ञापन राख्न पाउने अवधि,नबिकरण गर्नु पर्ने समय,नविकरण नगरेमा लाग्ने शुल्क सौन्दर्य विगार्न नहुने कुरा,;सामग्रीको भाषिक ;:f'2tf र शालिनता जस्ता शर्त किटान गरिएको हुनुपर्छ|

(७) कुनै कम्पनि,फर्म,एजेन्सि,संस्था वा व्यक्तिले अरु कसैले प्रयोजन गरेको सुचनापट्ट(होर्डिंग बोर्ड) राखेमा यस दफा बमोजिमको बिज्ञापन कर सम्बन्धित प्रायोजकबाट असुल गरि राजस्व एकाई वा सो इकाईले तोकेको बैंक खातामा दाखिला गर्नुपर्नेछ|

(८) नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकार वा सरकारी संस्थाका जग्गा वा सम्पत्ति(पोल आदि) मा बिज्ञापन सामाग्री राखेमा कर उठाउनु अघि कर एकाइले सो निकायसंग समन्वय गरि कर असुल गर्नुपर्ने छ|

(९) ब्यापारिक वा व्यवसायिक प्रयोजनका लागि राखिएका बिज्ञापनमा लागेका कर छुट वा मिनाहा जुन सक्ने छैन|

(१०) नेपाल सरकार,प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकार तर्फबाट राखेका विज्ञापनमा कर लाग्ने छैन|

१७. **व्यवसाय कर:** (१) पालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रका व्यापार,व्यवसाय, वा सेवामा पुजिगत लगानी र आर्थिक कारोबारको आधारमा व्यवसाय दर्तामा र नविकरणमा बार्षिक व्यवसाय कर लगाउन र उठाउन सक्नेछ|

(२) एकै व्यक्तिले आफ्नो नाममा एक वा एकै प्रकृतिका व्यवसाय वा शाखा एक वा सो भन्दा बढी स्थानमा संचलन गरेकोमा ६० दिन भित्र सोको जानकारी कर एकाईलाइ दिनु पर्नेछ|

(३) यस दफा बमोजिमको व्यवसाय बार्षिक रुपमा बुझाउनु पर्नेछ|कुनै करदाताले अग्रिम रुपमा ५ बर्षको कर एकमुष्ठ बुझाउन चाहेमा त्यस बापत लाग्ने रकममा १० प्रतिशत ले छुट दिइनेछ|

(४) करदाताले व्यवसाय संचालन गर्दा निवेदन साथ पेश गरेका विवरणमा हेरफेर परिवर्तन वा नामसारी गर्नु पर्ने भएमा त्यसको कारण परेको मितिले साठी दिन भित्र कर एकाइमा जानकारी दिनु पर्नेछ|

(५) कर अधिकृतले करदाताले यस दफा बमोजिम पेश गरेका विवरण छानविन गरि अन्यथा देखीय यथार्थ विवरण पेश गर्न तिस दिनको म्याद दिई करदातालाई सूचना दिन सक्नेछ|

(६) एकपटक व्यवसाय दर्ता भए पछी दर्ता खारेजीको निवेदन नपरेसम्म सो व्यवसाय संचालनमा रहेको मानि कर असुल गरिनेछ|

(७) कुनै करदाताले लाग्ने कर बुझाइ व्यवसाय दर्ता खारेज गर्न निवेदन दिन सक्नेछ|

(८) व्यवसाय कर बक्यौता भएमा पहिले बर्षको मा १०% दोस्रो बर्षको मा २० % र तेस्रो बर्षदेखि शत प्रतिशत १००% जरिवाना लाग्नेछ|

परिच्छेद-५

करदाता दर्ता सम्बन्धि व्यवस्था:

१८. करदाताको पहिचान तथा दर्ता: (१) व्यवसाय संचालन गर्नुपूर्व दर्ता गरेर मात्र व्यवसाय संचालन गर्नु पर्नेछ|

(२) कर एकाइले यस एन बमोजिम कर तिर्नु पर्ने व्यक्ति वा करदाताको पहिचान गर्नु पर्नेछ|

(३) उपदफा(२) बमोजिम करदाताको पहिचान गर्दा व्यक्ति वा करदाताको नाममा रहेको सम्पत्ति,निजले गरेको कारोवार र कर एकाइलाई कुनै स्रोतबाट प्राप्त सूचना र सो एकाइले छानविन गर्दा देखिएका आधारमा करदाताको पहिचान गरिनेछ|

(४) कर एकाइले यस एन बमोजिम कर तिर्नु पर्ने दायित्व भएका करदाताको विवरण खुलाई करदाता दर्ता गरि राख्नु पर्ने छ|

(५) नेपाल सरकारबाट स्थायी लेखा नम्बर लिएका करदाताको कर सम्बन्धि कारोवार गर्दा सोहि नम्बरको प्रयोग गर्नु पर्नेछ|

१९. **करदाताको दायित्व:** यस ऐन बमोजिम कर तिर्नु पर्ने कर्तव्य भएका करदाताको देहाय बमोजिमको दायित्व हुनेछ:

(क) आफूलाई करदाताको रूपमा दर्ता गराउने।

(ख) निर्धारित समयमा विवरण पेश गर्ने।

(ग) निर्धारित समयमा कर दाखिला गर्ने।

(घ) यस ऐन बमोजिम कुनै शुःल्क, जरिवाना वा ब्याज बुझाउनु पर्ने भए समयमा बुझाउने।

(ङ) हिसाव किताव र अभिलेख दुरुस्त राख्ने।

(च) कर अधिकृतले मागेको सूचना तथ्याँक समयमा उपलब्ध गराउने।

(छ) कर एकाईलाई आवश्यक सहयोग गर्ने।

२०. <u>करदाताको अधिकार :</u> (१) करदातालाई देहाय बमोजिमको अधिकार हुनेछ :

(क) सम्मानपूर्वक व्यवहारको अधिकार ।

(ख) प्रचलित कानुन बमोजिम कर सम्बन्धी सूचना प्राप्त गर्ने अधिकार ।

(ग) कर सम्बन्धी बिषयमा प्रमाण पेश गर्ने मौका प्राप्त गर्ने अधिकार ।

(घ) प्रतिरक्षाको लागि कानुन व्यवसायी वा लेखापरिक्षक नियुक्त गर्ने अधिकार ।

(ङ) कर सम्बन्धी गोप्य कुराहरु यस ऐनमा उल्लेख भए बाहेक अनतिक्रम्य हुने अधिकार ।

(२) करदाताले उपदफा (१) बमोजिमको अधिकारको दावी गर्न आफ्नो दायित्व पूरा गरेको हुनुपर्ने छ।

२१. <u>करदाताको प्रतिनिधित्व</u>: (१) करदाताको प्रतिनिधित्व करदाताको परिवारको उमेर पुगेको सदस्य, माथवर व्यक्ति वा निजको कानून व्यवसायी वा लेखापाल वा लेखापरीक्षक वा निजले लिखित रूपमा अख्तियारी दिई पठाएको उमेर पुगेको बारेसले गर्न सक्नेछ।

स्पस्टीकरणःयस दफाको प्रयोजनको लागि उमेर पुगेको भन्नाले अठार वर्ष उमेर पुगेको व्यक्ति सम्झनु पर्छ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्रतिनिधित्व गर्न सक्ने व्यक्तिका तर्फबाट गरिएका काम कारवाही करदाता स्वयंले गरेको मानिनेछ।

परिच्छेद -६

<u>विवरण दाखिला सम्वन्धि व्यवस्था:</u>

२२. <u>विवरण दाखिला गर्न आदेश दिन सक्ने</u>: (१) यस ऐन बमोजिम कर बुझाउनुपर्ने दायित्व भएको व्यक्तिले कर विवरण नबुझाएमा वा विवरण दाखिला गर्दा व्यहोरा फरक पारी दाखिला गरेको भनी शंका गर्न सकिने आधार र कारण भएमा कर अधिकृतले आधार र कारण खोली कर विवरण दाखिला गर्न आदेश दिन सक्नेछ। त्यस्तो आदेश प्राप्त

भएमा सम्बन्धित व्यक्तिले सो आदेश प्राप्त भएको मितिले एक महिना भित्र कर एकाइमा विवरण दाखिला गर्नु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको म्याद भित्र विवरण दाखिला गर्न नसक्ने सम्बन्धित व्यक्तिले आधार र कारण खोली समयावधि थपको लागि निवेदन दिएमा कर अधिकृतले तीस दिनसम्मको समयावधि थप दिन सक्नेछ।

२३. **विवरण सच्याउन सकिनेः** यस परिच्छेद बमोजिमको कर विवरण दाखिल भै सकेपछि कुनै तथ्य सम्बन्धी वा गणितीय भूल भएको भन्ने लागेमा करदाताले पहिला विवरण दाखेल भएको मितिले तीन (३) महिना भित्र यथार्थ, तथ्य र सही अंक सहितको अर्को विवरण पेश गर्न सक्नेछ।

परिच्छेद -७

कर दाखिला सम्वन्धी व्यवस्थाः

२४. **कर दाखिला गर्नुपर्नेः** (१) यस ऐन बमोजिम दाखिला गर्नुपर्ने कर ऐनको परिच्छेद ४ मा उल्लेख गरिऐकोमा सोही समयमा र समय उल्लेख नभएको हकमा प्रत्येक आर्थिक वर्षको आश्विन मसान्त भित्र कर एकाईमा दाखिला गर्नु पर्नेछ।

(२) यस ऐन बमोजिम अग्रीम कर कट्टी गरी दाखिला गर्नु पर्ने कर कर कट्टी भएको महिना पछिको महिनाको २५ गते भित्र कर एकाईमा दाखिला गर्नु पर्नेछ।

२५. **कर दाखिलाको निस्सा दिनु पर्नेः** करदाताले यस ऐन बमोजिम बुझाउनु पर्ने कर वा गैरकर राजस्व वा अन्य रकम बुझाए पछि करदातालाई तत्काल त्यसको निस्सा दिनु पर्नेछ।

परिच्छेद –८

कर फिर्ता र समायोजन

२६. **कर फिर्ता सम्वन्धी व्यवस्था :** (१) करदाताले यस ऐनबमोजिम कर बुझाउँदा तिर्नु पर्ने भन्दा बढी कर दाखीला गरेकोमा सो कर रकम फिर्ता माग गर्न सक्नेछ ।

(२) उप दफा (१) वमोजिम फिर्ताको लागि निवेदन परेकोमा व्यहोरा साँचो देखिएमा कर अधिकृतले निवेदन परेको एक महिना भित्र माग बमोजिम फिर्ता दिने निर्णय गर्नु पर्नेछ।

२७. **कर समायोजन सम्वन्धी व्यवस्था :** (१) करदाताले दफा २६ वमोजिम फिर्ता पाउने ठहरीएको रकम दाखिला गर्नु पर्ने कर रकममा समायोजन गर्न कर अधिकृत समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ।

(२) उप दफा (१) बमोजिम निवेदन परेकोमा व्यहोरा साँचो देखिएमा कर अधिकृतले निवेदन परेको एक महिना भित्र माग बमोजिम समायोजन गर्न अदेश दिनु पर्नेछ।

परिच्छेद -९

कर परिक्षण र कर निर्धारण:

२८. कर परिक्षण र कर निर्धारण: (१) एस ऐन बमोजिम करदाताले विवरण पेश नगरेको वा पेश गरेको विवरणमा देहायका सबै वा कुनै काम कुरा भए गरेको देखिएमा कर अधिकृतबाट कर परिक्षण गरी कर निर्धारण गरिनेछः

(क) खातापाता, हरहिसाब वा अभिलेख दुरुस्त नदेखिएमा।

(ख) गलत वा झुट्टा कागजात/विवरण संलग्न गरेको देखिएमा।

(ग) यथार्थ कारोवार नदेखाएको विश्वास गर्नुपर्ने कारण भएमा ।

(घ) कारोवारका आधारमा करको दायित्व कम देखाएकोमा।

(ङ) करको दर फरक पारेकोमा।

(च) कानून बमोजिम कर छुट वा मिनाहा हुन नसक्नेमा पनि सोको दाबी गरेकोमा।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कर निर्धारण गर्नुपर्ने देखिएमा करदातालाई आधार र कारण खुलाई आफ्नो स्पष्टीकरण पेश गर्न तीस दिनको सूचना दिनु पर्नेछ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम सूचना प्राप्त भएकोमा करदाताले सूचनामा तोकिएको म्याद भित्र आफ्नो स्पष्टीकरण पेश गर्नु पर्नेछ।

(४) कर अधिकृतले उपदफा (३) बमोजिम तोकिएको म्यादभित्र करदाताले स्पष्टीकरण पेश गरेमा सो समेतलाई आधार बनाई र स्पष्टीकरण पेश नगरेमा कानून बमोजिम कर निर्धारण गर्नु पर्नेछ।

(५) स्वयं कर निर्धारण गरी विवरण पेश गरेको मितिले चार बर्ष भित्र कर अधिकृतले पुनः कर निर्धारण वा संशोधित कर निर्धारण गर्नुपर्ने सन्तोषजनक आधार र कारण भएमा करदातालाई सफाईको मौका दिई त्यस्तो कर निर्धारण गर्न सक्ने छ ।

२९. कर निर्धारणको सूचना : (१) यस ऐन बमोजिम कर अधिकृतबाट कर निर्धारण भएकोमा बुझाउनु पर्ने कर रकम, स्थान, समय सिमा र बैंक खाता नम्बर समेत उल्लेख गरी करदातालाई कर निर्धारणको सूचना दिनु पर्नेछ।

(२) यस ऐन बमोजिम को कर दाखीला गर्दा निर्धारणको सूचना प्राप्त भएपछि करदाताले सो सूचनामा उल्लिखित स्थान र समय सिमा भित्र कर दाखीला गर्नु पर्ने छ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम कर रकम बैंक दाखिला गरिएकोमा करदाताले त्यसको सम्बन्धित भौचर कर कार्यालयमा बुझाउनु पर्नेछ|

परिच्छेद-१०

कर संकलन सम्बन्धि व्यवस्था

३०. **कर संकलन सम्बन्धि व्यवस्था:** (१) यस ऐन बमोजिम असुल उपर गर्नु पर्ने कर,ब्याज,र शुल्क वापतको रकम करदाताले यस ऐनमा तोकिएको अवधिमा दाखिला नगरेमा कर अधिकृत ले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको पुर्व स्वीकृति लिई देहायको एक वा एकभन्दा बढी तरिका बमोजिम कर असुल गर्न सक्नेछः-

(क) करदातालाई फिर्ता गर्नु पर्ने रकम भए त्यसमा कट्टा गरेर|

(ख) नेपाल सरकार,प्रदेश सरकार,स्थानीय सरकार वा सरकारी स्वामित्वका संस्थाबाट करदाताले पाउने रकमबाट कट्टा गर्न लगाएर|

(ग) कुनै तेस्रो व्यक्तिले करदातालाई तिर्नुपर्ने रकम करदाताको पुर्व सहमति लिई कट्टा गरेर|

(घ) बैंक वा वित्तीय संस्थामा रहेको करदाताको रकमबाट कट्टा गर्न लगाएर|

(ङ) करदाताको करोबार रोक्का गरेर|

(च) करदाताको चल तथा अचल सम्पत्ति माथि दाबी वा कब्जा गरेर|

(छ) करदाताको सम्पत्ति एकैपटक वा पटक पटक गरि तोकिएको बमोजिम लिलाम बिक्रि गरेर|

(२) उपदफा (१) को खण्ड (छ) बमोजिम लिलामको कारवाही शुरु भएपछी सो कारवाही समाप्त हुनु पुर्व कर दाखिला गर्न ल्याएमा बुझाउन बाँकी कुल रकमको थप पांच प्रतिशत शुल्क सहित असुल गरिनेछ|

(३) लिलामबाट प्राप्त रकम करदाताले तिर्नु पर्ने कर रकम भन्दा बढी भएमा बढी भएजति रकम साठी दिन भित्र सम्बन्धित करदातालाई फिर्ता दिनु पर्नेछ|

(४) उपदफा(३) बमोजिम रकम फिर्ता गर्दा निजले उपलब्ध गराएको बैंक खातामा जम्मा गरिदिनु पर्नेछ|

३१. **किस्ताबन्दीमा कर असुली:** कुनै खास करदातालाइ बिशेष परिस्थितिमा समयमा कर तिर्न नसक्ने कारण भई सो कुराको निवेदन गर्न आएमा कर अधिकृतले जाँचबुझ गर्दा कारण सन्तोषजनक देखिएमा पर्चा खडा गरि बढीमा एक बर्ष भित्र तिन किस्तामा कर दाखिला गर्न आदेश दिन सक्नेछ|तर ढिला बुझाए वापत यस ऐन बामोजिम लाग्ने ब्याज मिन्हा हुने छैन|

परिच्छेद-११

जरिवाना शुल्क र ब्याज

३२. **जरिवाना लाग्ने:** यस ऐनको पालना नगरी करको दायित्व घाटाएमा कर अधिकृतले कर विगोको २० प्रतिशत जरिवाना गर्न सक्नेछ|

३३.**ब्याज लाग्ने:** यस ऐन बमोजिम दाखिला गर्नु कर समयमा दाखिला नगरेमा तिर्नु बुझाउनु पर्ने रकमको बार्षिक दश प्रतिशत ब्याज लाग्नेछ|

३४.**<u>अभिलेख नराखेमा शुल्क लाग्ने:</u>** यस ऐन बमोजिम अभिलेख राखनुपर्ने कर्तब्य भएका करदाताले अभिलेख नराखेमा रु. १०००|- शुल्क लाग्नेछ|

३५.**<u>समयमा विवरण दाखिला नगरेमा शुल्क लाग्ने:</u>** यस ऐन बमोजिम विवरण दाखिला गर्नुपर्ने दायित्व भएका करदाताले समयमा विवरण दाखिला नगरेमा प्रति विवरण रु. १०००|- शुल्क लाग्नेछ|

३६. <u>झुट्टा विवरण दिएमा शुल्क लाग्ने:</u> यस ऐनबमोजिम विवरण दाखिला गर्नु पर्ने दायित्व भएका करदाताले झुट्टा विवरण दाखिला गरि करको दायित्व घटाएमा फरक परेको कर रकम असुल गरि सो को दश प्रतिशत शुल्क लाग्नेछ|

३७. **<u>ब्याज नलाग्ने:</u>** यस ऐनबमोजिम लाग्ने शुल्क ब्याज र जरिवानामा पुन ब्याज लाग्ने छैन|

परिच्छेद-१२

पुर्वदेश र प्रशासकीय पुनरावलोकन

३८. पुर्वदेश माग गर्न सक्ने:_(१) कुनै करदातालाई यस ऐन बमोजिम लगाइएको कर,दस्तुर,शुल्क वा ऐनका व्यवस्थाबारे **द्विविधा** भएमा सोको निराकरणका लागि निजले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ|

(२) उपदफा(१) बमोजिमको निवेदन दिएकोमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले **द्विविधा** निराकरण गर्न पुर्वादेश जारि गरि करदातालाई सो पुर्वदेश उपलब्ध गराउने छ|

(३) उपदफा (१) र (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि अदालतमा विचाराधीन रहेको वा अदालतबाट निर्णय भैसकेको विषयमा यस दफा बमोजिम पूर्वादेश जारी गर्न सकिने छैन ।

(४) उपदफा (१) बमोजिमको पूर्वादेश अदालतको आदेशबाट अन्यथा नभएसम्म कायम रहने छ|

३९ . **<u>प्रशासकीय पुनरावलोकन हुन सक्ने :</u>** यस ऐनबमोजिमका देहायको निर्णय माथि प्रशासकीय पुनरावलोकन हुन सक्नेछः

(क) कर अधिकृतले गरेको कर निर्धारण, पुनः कर निर्धारण, र संशोधित कर निर्धारण सम्बन्धी निर्णय ।

(ख) यस ऐन बमोजिम लाग्ने वा लागेको कर र गैरकर राजश्व तथा अन्य दस्तुर , शुल्क, व्याज सम्बन्धी निर्णय ।

४० . **<u>प्रशासकीय पुनरावलोकनको प्रक्रिया:</u>** (१) यस ऐन बमोजिमको कर निर्धारणको निर्णय उपर चित्त नबुझ्ने करदाताले सो निर्णय भएको मितिले ३० दिन भित्र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत समक्ष प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्रशासकीय पुनरावलोकनको लागि परेको निवेदन माथि ६० कार्यदिन भित्र कारर्वाही र किनारा गर्नु पर्नेछ |

परिच्छेद —१३

<u>पुनरावेदन</u>

४१. **<u>उजुरी नलाग्ने</u>** : यस ऐन बमोजिम प्रशासकीय पुनरावलोकन गर्न सकिने विषयमा त्यस्तो पुनरावलोकन नभई कुनै अदालतमा कुनै उजूर लाग्ने छैन|

४२. **<u>पुनरावेदन दिन सक्ने:</u>** (१) प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णय भएकोमा सो मितिले र प्रशासकीय पुनरावलोकन नहुने विषयमा कारण परेको मितिले चित्त नबुझ्ने पक्षले ६० दिनिभत्र सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।

(२) जिल्ला अदालतले गरेको निर्णय अन्तिम हुने छ ।

परिच्छेद —१४

<u>गैरकर राजश्व</u>

४३. **<u>सेवा शुल्क तथा दस्तुर</u>** : ....पालीकाले संविधानको अनुसूची ८ बमोजिमका क्षेत्र र बिषयमा आफूले पुर्याएको सेवा वापत सेवा शुल्क तथा दस्तुर लगाई उठाउन सक्नेछ।

५१. **छुट वा मिनाहा नहुने:** (१) नगरपालिकाले यस ऐन बमोजिम लाग्ने वा लागेको कर वा गैरकर राजस्व छुट दिन वा मिनाहा गर्न सक्नेछैन|

(२) नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकारले कुनै परियोजना वा विकास कार्यका लागि खास सामग्री ,कारोबारमा कर नलाग्ने व्यवस्था गरेकोमा स्थानीय सरकारले तत् तत् सरकारसंग समन्व गरि कर छुट सम्बन्धि सो व्यवस्थाको पालना गर्न गराउन सक्नेछ|साथै गुलरिया नगरपालिका भित्र अपांग भएका व्यक्तिहरु लाइ सिफारिस दस्तुर मा छूट दिईनेछ|

परिच्छेद-१५

समन्वय सम्बन्धि व्यवस्था

५२. **नेपाल सरकारसंग समन्वय:** (१) नगरपालिकाले संघीय कानुन वा यस ऐन बमोजिम असुल उपर गर्नु पर्ने कर वा गैरकर राजस्व असुल गर्न एकद्वार प्रणाली अपनाउन सक्नेछ|

(२) उपदफा(१) बमोजिमको एकद्वार प्रणाली अपनाउन स्थानीय सरकार वा स्थानीय सरकारले अधिकार सुम्पेको अधिकृत वा कर अधिकृतले नेपाल सरकार वा नेपाल सरकारले सो प्रयोजनका लागि अधिकार सुम्पेको अधिकृतसंग समन्वय गरि आवस्यक व्यवस्था गर्न सक्नेछ|

(३) नगरपालिकाले संबिधानको साझा सुचिमा रहेका बिषयसंग सम्बन्धित कर वा गैरकर राजस्वका आधार र दर वा कर प्रशासनका सम्बन्धमा नेपाल सरकार संग समन्वय गर्न सक्नेछ|

(४) उपदफा(२) र (३) बमोजिमको व्यवस्था अन्तर्गत समन्वय गरि टुंगोमा पुगेका बिषयहरु यस ऐनमा परे सरह मानिनेछ र ति व्यवस्थाका हकमा यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सोहि अनुसार कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ|

५३ **प्रदेश सरकारसंग समन्वय:** (१) नगरपालिका प्रदेश कानुन वा यस ऐन बमोजिम असुल उपर गर्नु पर्ने कर वा गैरकर राजस्व असुल गर्न एकद्वार प्रणाली अपनाउन स्थानीय सरकार वा स्थानीय सरकारले

४४. पर्यटन शुल्कः (१) ....पालीकाले आफै निर्माण गरेको पर्यटकीय स्थल, पर्यटन व्यवसाय र पर्यटकीय क्रियाकलापमा पर्यटन शुल्क लगाई उठाउन सक्ने छ। पर्यटकीय क्षेत्रमा उपलब्ध गराएको सेवाको लागत सचालन र सभार खर्चलाई आधार मानि पर्यटन शुल्क लगाउनु पर्ने छ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि ....पालीकाले अफ्नो क्षेत्र भित्र पर्यटक प्रवेश गरेको आधारमा मात्र पर्यटन शुल्क लगाइने छैन ।

४५. सवारीसाधन पार्किंग शुल्क : ....पालीकाले आफूले निर्माण वा व्यवस्था गरेको सवारी साधन पार्किंग स्थलमा सवारी साधन पार्किंग शुल्क लगाई उठाउन सक्ने छ।तर नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारले निर्माण गरेका राष्टिय र प्रदेश स्तरका राजमार्गको छेउछाउ वा पेटिमा पार्किंग शुल्क उठाउन सक्ने छैन ।

४६. बहाल विटौरी शुल्कः ....पालीकाले सार्वजनिक, स्थानीय सरकारको नाममा रहेको र ऐलानी जग्गा र त्यस्ता जग्गामा रहेका पोखरी, हाटबजार, प्रदर्शनीस्थल र ती ठाउमा राख्न अस्थायी अनुमति दिएका पसलमा बहाल विटौरी शुल्क लगाई उठाउन सक्नेछ।

४७. जडीबुटी, कवाडी र जीवजन्तु शुल्क :....पालीकाले जडीबुटी, कवाडी र जीवजन्तुको कारोवारमा शुल्क लगाई उठाउन सक्नेछ।

४८. केवलकार शुल्कः (१) ....पालीकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र संचालन भएका केबलकारमा शुल्क लगाई उठाउन सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको शुल्क केवलकार संचालकले प्रवेश टिकटमा नै समावेश गरी संकलन गर्नुपर्ने छ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम संकलन गरेको शुल्क संकलन गरेको महिना पछिको महिनाको २५ दिन भित्र विवरणसाथ कर एकाइमा दाखिला गर्नु पर्ने छ ।

४९. डुंगा परिवहन (बोट सेवा) शुल्कः ....पालीकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र संचालन भएका डुंगा परिवहन (बोट सेवा) मा शुल्क लगाई उठाउन सक्नेछ।

५०. अन्य शुल्क लगाउन सक्ने: (१) ....पालीकाले अनुसूची २ उल्लिखित बिषय र क्षेत्रमा शुल्क लगाई उठाउन सक्नेछ।

(२) स्थानीय सरकारले संविधान र अन्तर सरकारी वित्तीय व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को विपरित नहुने गरी आफूले प्रदान गरेको सेवा, सुविधा र व्यवस्थापन गरेका थप वा नयाँ क्षेत्र वा विषयमा शुल्क लगाउन सक्ने छ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम सेवा शुल्क लगाउने वा त्यसको दरमा हेरफेर गरेको कुराको विवरण स्थानीय सरकारले त्यस्तो निर्णय भएको मितिले सात कार्य दिनभित्र .....सभाको बैठक चलेको समयमा सभामा र त्यस्तो बैठक नचलेको समयमा त्यस पछी बस्ने सभाको पहिलो बैठकमा पेश गर्नु पर्ने छ ।

अधिकार सुम्पेको अधिकृत वा कर अधिकृतले नेपाल सरकार वा नेपाल सरकारले सो प्रयोजनका लागि अधिकार सुम्पेको अधिकृतसंग समन्वय गरि आवस्यक व्यवस्था गर्न सक्नेछ|

रकम दाखिला गर्ने एबं कर वा त्यस्तो रकम बुझाएको रसिद दिने लगायतका कर सम्बन्धि अन्य काम कारवाही गर्न सकिने छ|

५९. **ठेक्कामा लगाउने:** स्थानीय सरकारले आफुले असुल गर्नु पर्ने कुनै पनि कर वा राजस्व ठेक्का लगाई उठाउन पाउने छ|

६०.**अनुसूचीमा हेरफेर:** नगरकार्यपालिकाले यस ऐनको अनुसूचीमा हेरफेर गर्न सक्नेछ र त्यसरि गरिएको हेरफेरको सूचना सभाको बैठक बसेको भए बैठकमा र तत्काल बैठक नबसेको भए त्यस पछी बस्ने सभाको पहिलो बैठकमा पेश गर्नु पर्नेछ|

६१. **कागजातको ढांचा:** यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको निर्देशिकामा उल्लेख नभएको वा नतोकिएको कुनै विवरण,ढांचा,तरिका वा जानकारी सम्बन्धमा आवस्यक व्यवस्था गर्न उपयुक्त देखिएमा स्थानीय सरकारले आदेश वा सूचना जारि गरि आवस्यक व्यवस्था गर्न सक्ने छ|

(२) उपदफा(१) बमोजिमका आदेश वा सूचना सर्वसाधारणको जानकारीको लागि स्थानीय सरकारको कार्यालय सूचना पाटि,वेबसाइट र स्थानीय पत्र पत्रिकाको माध्यमबाट उपलब्ध गराउन सकिने छ|

६२.**सूचना तामेली रीत पुगेको मानिने:** (१) यस ऐन बमोजिम दिनु पर्ने म्याद,सूचना वा कागजात देहाय बमोजिम बुझाएको वा दिइएको मानिनेछ:

(क) सम्बन्धित व्यक्तिलाई नै बुझाएको,

(ख) निजको परिवारको उमेर पुगेको सदस्यलाई बुझाएको,

(ग) निजको कानुन व्यवसायी वा लेखापाललाई बुझाएको,

(घ) नावालिगको हकमा संरक्षक वा माथवर व्यक्तिलाई बुझाएको,

(ङ) कार्यालय संस्था वा निकायको हकमा प्रबन्धक वा प्रशासकीय प्रमुखलाई बुझाएको|

(च) करदाताको ठेगानामा हुलाकबाट रजिस्ट्र गरि पठाएको|

(२) कर एकाइको अधिकृतको नाम र पद खुल्ने गरि दस्तखत गरिएको ,कम्पुटर प्रबिधिबाट इन्सक्रिप्ट वा इन्कोड गरिएको,छाप लगाइएको वा सो कागजातमा लेखि यस ऐन बमोजिम जारि गरिएको,तामेली गरिएको कागजातलाइ रितपुर्बकको मानिनेछ|

६३**<u>कागजातको अभिलेख राख्ने:</u>** (१) यस ऐन बमोजिम कर बुझाउनु पर्ने दायित्व भएको प्रतेक व्यक्ति वा कर दाताले देहाय बमोजिमका आवस्यक कागजातहरु सुरक्षित गरि राख्नु पर्ने छ:

(क) यस ऐन बमोजिम नगरपालिकामा पेश गर्नु पर्ने कागजात र सोलाइ पुष्ट्याइ गर्ने सूचना तथा कागजात|

(ख) कर निर्धारण गर्न सघाउ पुर्याउने कागजातहरु|

(ग) खर्च कट्टी गर्नु पर्ने भए सोलाई पुष्ट्याइ गर्ने कागजात|

(२) नगरकर्यापलिकाले लिखित रुपमा सुचना जारि गरि अन्यथा तोकेकोमा बाहेक यस दफा बमोजिमका कागजातहरु सम्बन्धित आय बर्ष समाप्त भएको मितिले कम्तिमा बर्षको अवधिसम्म सुरक्षित राख्नु पर्नेछ|

६४. **<u>अदालतलाई भए सरहको अधिकार हुने:</u>** यस ऐनको प्रयोजनको लागि नगरकार्यपालिकाको अधिकृतलाई सम्बन्धित व्यक्तिलाई झिकाउन,बयान,गराउने,प्रमाण बुझ्ने र लिखतहरु पेश गर्न लागाउने सम्बन्धमा प्रचलित नेपाल कानुन बमोजिम अदालतलाइ भए सरहको अधिकार हुनेछ|

६५. **<u>आदेश वा निर्देशन दिन सक्ने:</u>** संघीय र प्रदेश सरकारले कर प्रशासनलाई प्रभावकारी बनाउन नेपालको संबिधान र संघीय तथा प्रदेश सरकारको कर सम्बन्धि कानुन र यो ऐनको प्रावधानलाई कार्यन्वयन गर्न गराउन आवस्यक आदेश वा निर्देशन दिन सक्नेछ|यस्तो आदेश वा निर्देशन पालना गर्नु नगर कर्यापालिकाको कर्तब्य हुनेछ|

६६.**<u>कर अधिकृतको परिचय:</u>** कर एकाईमा काम गर्ने प्रत्येक कर अधिकृत र अन्य कर्मचारीले परिचय पत्र आफ्नो साथमा राख्ने,काम गर्ने समयमा लगाउने र कर्तब्य पालनाको सिलसिलामा परिचय पत्र सम्बन्धि व्यक्तिलाई देखाउनु पर्नेछ|

६७. **विभागीय कारबाही र सजाय हुने:** (१) कर अधिकृत वा कर प्रशासन संग सम्बन्धित कुनै कर्मचारीले कर तिर्नु बुझाउनु पर्ने दायित्व भएको ब्यक्टि वा कर दातालाई हानी नोक्सानी पुर्याउने,करको दायित्व घटी बढी गर्ने,समान अवस्थामा कर दाता बीच असमान व्यवहार गर्ने,कुनै कर दातालाई अनुचित फाईदा पुर्याउने वा कर दाता बाट आफ्नो वा अरु कसैको निजि स्वार्थ पूर्ति गर्ने उद्देस्यले कुनै काम गरेमा वा कानुन बमोजिम गर्नु पर्ने काम समयमा न गरि दुख वा हैरानी दिएमा सम्बन्धित व्यक्तिले स्थानीय सरकारको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत समक्ष उजुर गर्न सक्नेछ|

(२) उपदफा(१) बमोजिम उजुर परेमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले आवस्यक छानबिन गरि सम्बन्धित कर्मचारीको सेवा सम्बन्धि कानुन बमोजिम आफुलाई कारवाही गर्ने अधिकार भएको बिषयमा आफैले विभागीय कारवाही गर्ने र कारवाही गर्ने अधिकार न भएको बिषयमा विभागीय कारवाहीको लागि अधिकार प्राप्त अधिकार समक्ष् राय साथ पेश गर्नेछ|

(३) उपदफा (२) बमोजिम छानबिन गर्दा प्रचलित कानुन बमोजिम अनुचित कार्य गरेको कुरा खुल्न आएमा अधिकार प्राप्त अधिकारीले आवस्यक कारवाही गर्न सक्नेछ|

(४) उपदफा(३) बमोजिम छानबिन र कारबाही गर्दा प्रमाण नष्ठ हुन सक्ने भएमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले त्यस्तो कर अधिकृत वा अन्य कर्मचारीलाई सम्बन्धित सेवा सम्बन्धि कानुन बमोजिम निलम्बन गर्न सक्नेछ|

(५) उपदफा(२) बमोजिम छानबिन गर्ने अवधि भर सो अधिकृतलाई कर अधिकृतको जिम्मेवारीबाट अलग राखिने छ|

उदाहरण:
कुनै सम्पत्तिको मूल्य शुरुमा रु.१००००००।- छ।यसको आयु २० बर्ष छ ।२० बर्ष पछि यो सम्पत्ति बिक्री गर्दा रु.२०००००।- आउंछ भने यसको प्रति बर्ष ह्रासकट्टी रकम निम्नानुसार हुन्छ ।

$$\text{ह्रासकट्टी रकम} = \frac{१०००००० - २०००००}{२०} = \frac{८०००००}{२०} = ४००००।—$$

(प्रतिवर्ष रु. ४००००।— ह्रासकट्टी खर्च घटाउन पाइन्छ ।)

अनुसूची-२
(दफा ५० को उपदफा (१) संग सम्वन्धित)

स्थानीय सरकारले शुल्क लगाई उठाउन सक्ने विषय क्षेत्र

१. खानेपानी, धारा, पोखरी र घाट
२. विजुली
३. टेलिफोन
४. वातावरण, फोहरमैला व्यवस्थापन, सरसफाई र ढल व्यवस्थापन
५. शौचालय, स्नान गृह
६. सार्वजनिक पार्क
७. हाटबजार
८. पशु बधशाला
९. अतिथि गृह र छात्रवास
१०. अचल सम्पत्ति मुल्यांकन शुल्क
११. मर्मत सुधार (आफूले निर्माण गरेका यस अनुसूचीमा उल्लिखित साधन र सुविधाको मर्मत सुधारमा लाग्ने खर्च सम्बन्धी)

प्रमाणीकरण मिती:२०७५/०४/०१

मुक्तिनाथ यादव
नगर प्रमुख
गुलरिया नगरपालिका